

Novel·la històrica en el microcosmos empordanès

DANI VIVERN

L'autora de *Rere els murs*, Núria Esponellà, defineix la seva pròpia novel·la com a «documentada, entretinguda i assequible». I té raó. El premi Néstor Luján de Novel·la Històrica no li ha estat atorgat perquè sí, sinó perquè la feina de recerca de dades, personatges i documents històrics es nota a cada pàgina. Que és entretinguda, no ho podrà negar cap lector amb una mínima sensibilitat per les trames basades en fets reals, i vestides amb una dosi adequada d'imaginació que en completi els buits. A veure: no estem davant d'un *Els pilars de la terra* a la catalana, perquè Esponellà ha partit d'un esquema molt més modest en tots els sentits. Ara bé, la manca d'un argument complex i d'uns personatges ben aprofundits –a excepció d'en Sebastià, que sorprèn agradablement per la seva especial filosofia vital– queda compensada pel realisme a vegades cantellut, feréstec, dels diàlegs i les descripcions perfilades i sense embuts d'un període que no tenia gaire res de dolç. Aquest és un dels encerts de la novel·la: la localització en espais molt coneguts pels lectors gironins fa que l'interès innegable de la trama –tot i algun detall tòpic i previsible– es multipliqui gràcies a la contínua presència del paisatge, dels pobles i del monument mateix de Sant Pere de Rodes. Aquests elements esdevenen un dels ingredients més atractius de la novel·la, ja que el lector s'hi troba immersit només d'iniciar la lectura. El contrast entre el paisatge que avui tenim a la vista amb el que l'autora descriu és molt més poderós que qual-sevol altra descripció imaginada. Aquí, el decorat és real. Això –cal reconèixer-ho– resta força al llibre si el lector no ha tingut mai un coneixement directe de les comarques descrites.

Tingui el lector els coneixements que tingui, l'adjectiu *assequible* amb què Esponellà construeix la seva triple descripció de l'obra es demostra encertat perquè, si bé hi haurà lectors que no

s'identificaran amb els elements geogràfics del microcosmos descrit i els costarà més bastir el marc mental on col·locar l'acció, el text està ple d'ajudes i recursos per fer-nos veure el dia a dia –costums, tècniques, vicis, rituals, lluites pel poder, jocs diplomàtics, misèries i plaers– d'una època que Esponellà ens fa sentir anguniosament propera, i que ella es guarda prou bé d'idealitzar perquè vol ser fidel al màxim a allò que devien ser l'Empordà i el Gironès del segle XII.

Una vegada més, es demostra que una bona novel·la històrica pot fer molt més per apropar-nos a un període del passat que molts tractats només adequats per a experts.

Potser sí que la realitat supera la ficció, però a *Rere els murs* la ficció s'ha apropiat molt i molt a una realitat de la qual molts dels nostres avantpassats van ser protagonistes.

NÚRIA ESPONELLÀ

Rere els murs

Columna Ed.

Barcelona, 2009. 478

pàgines.

novetats GERARD BAGUÉ

ARNAU GONZÁLEZ I VILALTA

De com es guanyen els vots

Leonard Muntaner Editor.

Mallorca, 2010.

L'historiador barceloní explica com el mallorquí Joan Estelrich intenta guanyar-se el suport electoral a les comarques gironines en favor de la Lliga Catalana durant les campanyes de 1931 i 1936. Un procés electoral als antípodes dels actuals per obtenir un escó a les Corts de Madrid.

JOAN-LLUÍS LLUÍS

Xocolata desfeta

La Magrana, 2010.

240 pàgines.

Partint dels exercicis d'estil de Raymond Quenau, Lluís narra una mateixa escena –un apunyalament al carrer de Petritxol– de 122 maneres diferents, algunes de força sorprenents i d'altres que constitueixen un autèntic *tour de force* narratiu. L'únic diàleg de la novel·la diu: «Jo també sóc de Cassà de la Selva».